

PROJEKT CESTA ŽIVOTA

V současné době pracujeme v Domově Sue Ryder s psychobiografickým modelem péče. Tomuto projektu říkáme „Cesta života“. Jeho podstatou je snaha o zajištění a respektování takových podmínek a způsobu života, který byl v daném období života pro klienta „normální“.

Víte o tom, jak moc pomůže v naší péči znalost biografie – životního příběhu klienta? Je to velice jednoduché, v takovémto příběhu jsou schovány drahocenné informace, které nám pomáhají porozumět chování našich klientů, zejména těch kteří mají změněnou schopnost vnímání a již nejsou schopni s námi adekvátně komunikovat.

„Klientka k nám přišla ze svého domova, kde byla schopna samostatně chodit a fungovat. Při přijetí na oddělení ale dochází k tomu, že zmíněná dáma má problém s ranním vstáváním z postele. Sama to najednou nezvládne. Jak je to možné? Celý život ustávala ze své postele na levou stranu a najednou se má tato dáma v jejím úctyhodném věku naučit ustávat na druhou stranu. Ne nadarmo se říká, že psa novým kouskům nenaučíš. I takovéto drobnosti - znalost životních návyků, mohou stačit k tomu, abychom zachovali schopnost vstát z postele...“

Chceme více pochopit osobnost klienta, dokázat rozpohybovat jeho duši, a následně tím pomoci jeho tělu...

Böhmův model je ošetrovatelský model mezinárodně uznávaný a v současnosti využívaný v německy mluvících zemích v oblasti geriatrické a gerontopsychiatrické péče. Je zaměřen na podporu schopnosti sebepéče starých a zmatečných lidí a na způsoby, jak co nejdéle tuto schopnost uchovat či navrátit, a to principem oživení zájmu seniora oživením jeho psychiky. Böhm vždy kritizoval klasické způsoby péče, tzn. pouze nakrmit, udržet v čistotě, v teple a pohodlí a vykonat ordinace lékaře. V psychobiografickém modelu se snaží o **rozšíření úhlu pohledu na člověka** seniora, kdy se péče musí stát tolerantnější a opustit roli všepečující matky. Böhm předkládá péči aktivizující a reaktivizující,

a pokud používá ve svém modelu pojem rehabilitace, tak ve smyslu re-aktivizace psychických schopností člověka, tzn.: nejdříve rozhybej **psychiku, potom tělo.**

Specifika gerontopsychiatrické dlouhodobé péče zmapoval profesor Böhm ve svých výzkumných pracích, poznatky ze základních psychologických směrů a teorií aplikoval do praxe a precizně zdokumentoval v jednotlivých kasuistikách. Výsledky těchto výzkumů jsou pro ošetrovatelskou péči velkým přínosem, ale hlavně jsou přínosem pro klienta samotného, který je v tomto modelu **vnímán především jako člověk** se svou biografickou historií, a to jak individuální, regionální či kolektivní.

V tomto projektu už máme hodně za sebou: upravujeme prostředí Domova tak, aby se klienti cítili „jako doma“. Pro jejich snadnější orientaci vybavujeme společné prostory a chodby dobovými prvky a tím zvy-

šujeme jejich pocit bezpečí a jistoty. V současné době zpracováváme biografie našich klientů a učíme se využívat postupy psychobiografického modelu péče. Je před námi dlouhá cesta, ale již teď víme, že tato forma práce je velmi přínosná pro naše klienty i pro nás pracující v Domově Sue Ryder.

V péči o klienta je také nutné pracovat s principem normality doby. Ten se vypočítá přičtením 25 k roku narození (25 je počet let, kdy člověk dosáhne vrcholu svého vývoje, nejlépe a nejdéle si z tohoto období pamatuje). Vypočítali jsme princip normality doby u klientů na jednotlivých odděleních. Vyšel nám rok 1948, 1951, 1958. Nyní shromažďují týmy na všech odděleních informace, které byly typické pro tato období a které nám pomohou pochopit a poznat dobu daných let. A přidáváme ještě jeden krásný příklad z naší praxe:

Pan Zdeněk nedělní dopoledne trávil v jídelně. Venku bylo krásně, proto jsem se ho zeptala, jestli by nechtěl se mnou venku umýt auto.

Na otázku se tvářil nadšeně, usmíval se. Hned jsem se ho ptala, jestli také na jaře dával své vozy „do kupy“, a na toto téma se rozpovídal a bylo vidět, že si velice dobře vzpomíná. Nemohl se dočkat, ještě před obědem se dvakrát ptal, „Tak jdeme na ten auťák?“

Dorazil i jeho syn, tak se z mytí auta stala jejich společná činnost, vzájemně spolu komunikovali, kde je třeba ještě mýt a jak na to. Zdeněk se chopil kýble, namáčel kostě a omýval auto vodou, jeho syn mu pomáhal. Usmíval se a vypadal spokojeně, okolo auta byl ruch, přidal se k nám i Antonín a povídal, jakými auty on jezdil a jaké vlastnil. Zajímali se o stáří auta a jeho obsah a palivo. Po práci jsme si dali na zahradě připravenou svačinku a kávu.

Denisa Ratajová

